

136 - 137

«МИ МАЄМО НАДІЮ»

— розмова з Олесем Ульяненком

Хоча у премії при Кучмі були кращі часи, ніж при Ющенкові. Парадокс — українська словесність переживає кризу при «проукраїнському» гаранті. «Мала» так «мала», але для мене вона стримить, як чистий зуб серед паці чорних пеньків.

— *Ти написав більше двадцяти романів. Мало хто з вашого покоління (ну хіба що Курков) може з тобою порівнятися у цьому кількісному показнику. Як це тобі вдалося? Ти, напевно, працеголік — безсонними ночами стукотисти по клавішах тепер вже не машинки, а комп'ютера?*

— Яке це, в крїна, «ваше покоління»? Моє покоління давно на цвинтарі або в депутатських кріслах. Щодо написаного, то гадаю, треба більше пити, більше любити, а кількісний вказівник — то ради Бога, — у Степана Пушика він точняком більший. Якість-то інша. Андрій Кокотюха видає набагато більше за мене і за Куркова. Якість-то, звісно, смердить сніданком, котрий хтось вже їв... У нас з давен давен поведено — хто смоче, той і отримує. Коментарі зайві. Пиши не пиши, а панібратство — рушій української культури.

— *А на яких книжках виростав сам Олесь Ульяненко? Ти ж родом з Хоролі, якщо я не помиляюсь? Що за література читалась там у 70-х роках ХХ сторіччя? Українська чи зарубіжна? Чи й та, й та?*

— Не знаю, хто що читав у Хоролі, але знаю, що там читали навіть босяки. Мене більше заціпала історична і зарубіжна література. Тим паче, що у моєї бабці була шикарна бібліотека, з велетенською кількістю «дожовтцевої» літератури. Ось так я і жив. Частина життя — на вулиці, а частина — у баби, Марії Євгенівни. До п'ятнадцяти років.

— *Як ти ставишся до того, що твої твори входять у програму обов'язкового вивчення в українських філологічних вишах? Чи не означає це «забронзовіння» і заокостеніння письменника?*

— Чорт, я все життя працював і буду працювати. Кайфу, як такого, ніколи на отримував з «роботи». Останній час мене потягнуло в інший бік — те, що критики називають «масовою літературою», хоча я вважаю це вищого гатунку літературою. Майстер в усіх випадках — майстер. Чим гірше Гамет від Гемінгвея, не доказано. А щодо того — це добре, і я вдячний людям, що зубарять, якщо є час, мої твори.

— *Кого з сучасних молодих прозаїків ти знаєш і читаєш?*

— Напевне, з молодняком дуже тяжко. Коли наш час давав право і змогу вибору, то зараз пішла хвиля «пону» і невибагливість у текстах і так далі. Напевне з молодих я би виділив Ірену Карпу, Жадана, Таню Мадячук. Контроль у митців часто не спрацює. Хоча нині завжди краще, ніж учора. Все прийде, коли є голова, коли можеш-таки винести свій талант на люди.

— *У своїх творах ти часто вдаєшся до опісів соціального дня — бомжі, кримінальників. Чи траплялось тобі чути закиди з цього приводу — типу: хіба ви не можете описувати гарне і світле? І що ти в таких випадках відповідаєш?*

— Я — людина, яка народилася в цій країні, називаю її своєю Батьківщиною, називаю ще якось, але я не можу бути ідіотом, тобто не бачити, що країна, позбавлена елементарної по-

рядної влади, структури суспільства, не може не увяляти собою суцільне дно. Прекраснодушні закиди мене не турбують з п'ятнадцяти років, як я вийшов у життя. А помазидло типу: «ах, какой красивый цветочек», — нехай буде, якщо це не пролонгують «зєки» з російської федерації на рівні культури.

— *Останнє питання: чи прозаїк Олесь Ульяненко вже написав «вір свого життя», а чи він іще попереду?*

— Не знаю. Якщо дивитися на наше книговидання і літературний процес, де все видане осідає в кількох містах (Львові, Києві, Харкові), а на загалі ми маємо з розповсюдженням дуже сумну картину, то на адекватну оцінку навряд чи здобудеться бодай кілька творів відомих авторів. А якщо чесно, то все хороше — попереду. Ми маємо надію, якщо не ідіоти.

— *Що ж, дякуємо за розмову.*

— *Ти відомий передусім як прозаїк. Але знавцям відомо, що, наприклад, в кінці 80-х років минулого сторіччя тексти пісень для бард-групи «Рутенія», що нею керував Анатолій Сухий, писав молодий Олесь Ульяненко. Й не тільки писав, а навіть інколи виступав у складі групи. Оце так різнобічно ти обдарований?*

— За своє життя, як виявилось досить коротке, мені довелося перепробувати до двох десятків професій, якщо не більше. Тож не треба говорити, що вони, оті професії, там шахтаря, вантажника, солдата і боксера, мені приносили задоволення. Хотілося чи не хотілося, але доводилося виконувати цю роботу. Але час «перестройки» все змінив. Дійсно період з «Рутенією» був безбашенним і кайфовим періодом у моєму житті. Більше такого задоволення від творчості я ніколи не отримував. То були тяжкі і веселі часи, з п'янками, бійками, революцією і коханням. Зараз цього вже нема.

— *Питання, можливо, не вельми присмне — про Шевченківську премію. Ти — єдиний з письменників, кого відстоїли тією рідкісною (бо недовго проіснувала) «малою Шевченківською». Як ти сам — з висоти тебе сьогоднішнього — ставишся до цього факту своєї творчої біографії?*

— Нічого незручного. Гадаю, незручності повинні бути у тих, котрі відмовлялися від Шевченківської премії, коли їм її навіть не пропонували. А так — це найбільша і найпрестижніша премія на Україні. Жодна заснована премія, включно із карикатурною «Коронацією слова», не досягла її рівня.

